

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

prohramnykh tvoriv [Formation of artistic-imaginative representations of future bachelors of music art by means of piano program works]. (Dys. doktora filosofii). DZ «Pivdennoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. D. Ushynskoho». Odesa.

Світлана КОВАЛЬ,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти, Комунальний заклад
вищої освіти «Академія культури і
мистецтв» Закарпатської обласної ради
Науковий керівник: В. Ф. Черкасов –
доктор педагогічних наук, професор

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА СУЧАСНЕ ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

Війна є страшним випробуванням для всіх людей. Коли навколо нас руйнування, біль і втрати, хореографічні композиції про війну набувають особливої сили. Хореографічне мистецтво стає голосом людей, які переживають цю скорботу на власному досвіді. Танець допомагає висловити біль, страх, надію і любов до Батьківщини. Він підтримує тих, хто воює, і тих, хто чекає на своїх близьких. У ньому кожен може знайти розраду, натхнення і віру в майбутнє.

Хореографічне мистецтво відображає всі основні тенденції розвитку людського суспільства. Як у дзеркалі, ми бачимо ті величезні зміни, які пройшло людство протягом свого існування. Для ХХІ століття це означає революційні зміни в багатьох сферах. Ці драматичні обставини, звичайно, відбиваються і на всьому розвитку тих чи тих видів мистецтва. Тому важливо вивчати не тільки саму хореографію, а й історію, оскільки суспільні зміни та історичні події різних країн відбивалися в різних формах хореографічного мистецтва.

Тема війни є невід'ємною частиною давніх культур різних частин світу. Військовий танець імітує бій, щоб продемонструвати вміння воїнів, підняти бойовий дух або збудити бажання до бою перед зустріччю з реальним ворогом. Військовий танець також є святкуванням перемоги і переваги завойовника.

Так, одним з унікальних прикладів військового танцю народів Африки є «Капоейра», що виник в бразильському мистецтві в умовах рабства, коли португальці привезли його з африканських колоній. Раби, які втекли в села, знайшли притулок у племен, що жили в фортецях. Зіткнення цих двох культур породило «Капоейру», в якому поєднуються елементи акробатики та бойового мистецтва. З роками цей танець став символом опору гнобителю і боротьби біженців.

В Україні прикладом військового танцю слугує інший військовий танець – «Гопак». Так, ті самі українські хореографічні композиції в сидячому положенні спочатку виникли на полі бою. «Гопак» з'явився в XVI–XVII століттях у Запоріжжі. Цей танець також поєднував розвагу з користю: з одного боку, в мирний час він служив розвагою, з іншого – був корисним тренуванням для воїнів. Під час виконання «Гопака» козаки демонстрували свою хоробрість, намагаючись перемогти один одного. Постійні стрибки, захвати і оберти розвивали спритність і рівновагу, а також добре тренували ноги. Всі ці навички були важливою перевагою в бою, особливо якщо козак втрачав коня (Колногузенко, 2007).

З плином часу імпровізовані козацькі танці перетворилися на сучасний «Гопак». У цьому танці можуть брати участь і жінки, хоча спочатку це було суто чоловіче заняття. Після Другої світової війни стало традицією вшановувати пам'ять і мужність героїв не тільки військовими піснями, а й танцями. У хореографії з'явився новий напрям – військово-патріотичний танець. Цей напрям є засобом духовного і морального виховання, дає історичні знання, розвиває працьовитість, колективізм і почуття відповідальності.

Репертуар кожної танцювальної групи, будь то професійний чи аматорський колектив, незалежно від предмета своєї діяльності, обов'язково включає танці на військово-патріотичну тематику, які умовно можна розділити на такі категорії: військовий танець хлопців, танець дівчат, танець пар.

«Військовий танець хлопців» уможливорює презентувати необмежене поле для польоту фантазії – можна дати композиції з військовими сценами, ностальгією за Батьківщиною або навіть включити в танець елементи бойових мистецтв, що робить виставу ще більш вражаючою (Хоцяновська, 2018).

«Танець дівчат», головною метою якого є презентація композиції, виключно за допомогою музики та руху, суть якої полягає у тому, щоб показати наскільки важким було життя дівчат і жінок, які чекали на своїх солдатів із фронту, та наскільки важким було життя матерів у той час. Також показано особливість життя жінок того часу, які не тільки важко працювали, щоб підтримували фронт, але й жертвували всім своїм майном і надавали допомогу солдатам.

«Танець пар» характеризується тим, що у ньому беруть участь чоловіки і жінки, цей танець є військовим колом. Тут дуже важливо показати, як важко було молодим людям зберегти кохання під час війни і не згоріти душею від постійного очікування і турботи про долю свого коханого (Лачко, 2022).

Варто зазначити, що ми намагалися виділити основні напрями, які роблять хореографічні вистави на тему війни актуальними та важливими, а саме:

Соціальний та культурний контекст: хореографічні твори на тему війни дозволяють глядачам відчувати емоційний та моральний вимір війни, передати соціальні, культурні та історичні цінності та сприяти діалогу між різними групами виконавців.

Загострення світових конфліктів: зі збільшенням кількості світових конфліктів особливо важливо розуміти вплив війни на людей і народи. Сучасні хореографічні вистави дозволяють відчувати та зрозуміти внутрішній стан людей, які страждають від війни, та закріпити силу людського духу непереможного народу.

Терапевтичний ефект: танець і хореографія можуть бути ефективними інструментами для подолання травм і підтримки психічного здоров'я. Хореографічні вистави на тему війни можуть допомогти учасникам і глядачам подолати психологічні травми, прискорити процес одужання і зрозуміти значення Миру.

Освітня роль: хореографічні вистави на тему війни можуть зробити глядачів більш свідомими у сприйнятті важливих історичних подій, проблем сучасного світу та механізмів вирішення конфліктів. Вони можуть сприяти вихованню молодого покоління в дусі толерантності, миру та обережності, щоб не повторити помилок минулого.

Візуальне та естетичне сприйняття: хореографічні вистави на тему війни можуть використовувати сучасні техніки та засоби вираження для створення візуально привабливих, емоційно насичених та естетично різноманітних зображень війни та миру. Це може привести до нових форм комунікації, сприяти культурному розвитку та відкрити нові перспективи для мистецтва та глядачів.

Міжнародне співробітництво: хореографічні вистави на тему війни можуть сприяти міжнародному культурному обміну та розвитку діалогу і співпраці між країнами і народами. Вони можуть сприяти руйнуванню стереотипів, зміцненню культурних зв'язків і загальному розвитку людства.

Отже, сьогодні, у воєнні часи, танці на військову тематику стали справжньою класикою. Їх показують усі професійні та аматорські танцювальні колективи. Військові колективи не можуть обійтися без військових танців, а українські народні колективи не можуть не включати до своїх програм танці на військову тематику. Окрім того, сучасні молодіжні танцювальні колективи створюють чудові вистави в стилі джаз-модерн на тему війни. І з'являється все більше прикладів різних вистав, щоб ми пам'ятали жахіття Другої світової війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колногузенко, Б. М. (2007). *Мистецтво балетмейстера*. Харків: ХДАК.
2. Лачко, О. (2022). *Українське перформативне мистецтво під час війни*. Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference. Chicago, USA. BoScience Publisher.
3. Неофіта, М. (2020). *Хореографічне мистецтво України*. Дрогобич: Коло.

4. Українське хореографічне мистецтво в контексті світової художньої культури (сучасний поліжанровий дискурс). (2020): колективна монографія / за заг. ред. О. А. Плахотнюка. Львів : СПОЛОМ, ЛНУ імені Івана Франка.

5. Хоцяновська, Л. (2018). Сучасне хореографічне мистецтво України в контексті світових культурних тенденцій. *Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство. № 1.*

Ірина БАРАНОВСЬКА,

кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла
Коцюбинського

Юрій БАРАНОВСЬКИЙ

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти, Одеська національна
музична академія імені
А. В. Нежданової

ІНТЕГРАЦІЯ НАРОДНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС: МЕТОДИЧНІ ІННОВАЦІЇ НАВЧАННЯ ГРИ НА СОПІЛЦІ ТА КЛАРНЕТИ

У сучасних умовах реформування мистецької освіти зростає інтерес до впровадження народних інструментів у навчальний процес як важливого чинника збереження національної ідентичності та формування нового типу музиканта. Сопілка – один із найдавніших і доступних українських духових інструментів – дедалі активніше використовується як методичний інструмент у початковій музичній освіті. Вона не лише сприяє збереженню музичної спадщини, а й виконує роль ефективного засобу розвитку базових виконавських навичок, необхідних для подальшого освоєння академічних інструментів, зокрема кларнета.

Інтерес до інтеграції народного інструментарію зумовлений потребою у збереженні української музичної традиції, популяризацією фольклору серед молоді, доступністю інструментів для навчання, а також прагненням до формування універсального виконавця, здатного працювати у різних жанрових і стильових контекстах. Сопілка, на відміну від кларнета, є технічно простішою, що дозволяє швидше досягати перших результатів, підвищуючи мотивацію до навчання. Обидва інструменти належать до групи духових, мають схожі принципи звуковидобування, однак різняться культурним навантаженням і технічним рівнем, що відкриває можливість використовувати сопілку як підготовчий або паралельний інструмент у навчанні гри на

ЗМІСТ

Kisiel M.	
Pielęgnowanie dziedzictwa narodowego sztuki muzycznej w Polsce w kontekście transmisji międzypokoleniowej.....	4
Реброва О.	
Навчання через дослідження у контексті мистецької освіти.....	8
Русяєва М., Федорець М.	
Аксіологічний підхід у підготовці майбутніх викладачів мистецьких шкіл до формування музичної культури учнів.....	12
Гринчук І., Іздебська-Новіцька М., Крих Я.	
Укладання вокального і хорового репертуару: сучасні виклики.....	16
Зіневич Р.	
Сучасний український митець і його духовна місія (на прикладі творчості Владислава Горая).....	20
Рябуха С.	
Музична режисура у педагогічній практиці оперної студії.....	24
Гринчук І., Яременюк О., Томин І.	
Укладання репертуарних списків: методичний аспект.....	27
Брила М.	
Еволюція чардашу в сучасній сценічній хореографії.....	30
Feng Shichao	
表達手段作為藝術形象概念寶庫的屬性：方法論層面.....	33
Коваль С.	
Вплив воєнного стану на сучасне хореографічне мистецтво.....	35
Барановська І., Барановський Ю.	
Інтеграція народного інструментарію в освітній процес: методичні інновації навчання гри на сопілці та кларнеті.....	38
Лю Чжигу	
Вокально-педагогічний саморозвиток майбутніх викладачів: у пошуках теоретико-методологічних засад.....	41
Юй Ціцзя, Горожанкіна О.	
Розвиток етюду у фортепіанному мистецтві Китаю.....	44
Брашован А.	
Українська патріотична пісня – жанрові ознаки та педагогічний потенціал.....	47
Федорець М., Ван Ілун	
Кобзарське пісенне мистецтво як чинник становлення національної культури України.....	56
Самохіна С.	
Символіка прелюдії і фуги до мажор Й.-С. Баха з першого тому ДТК: до	